

ЕВОЛЮЦІЯ ЄВРОПЕЙСЬКИХ СТАНДАРТІВ ПЛАТОСПРОМОЖНОСТІ СТРАХОВИКА

Сучасний розвиток ризик-орієнтовного підходу в страховій галузі в Україні ґрунтується на спорідненні вітчизняного законодавства з Директивами Solvency II (Директивами Європейського парламенту та Ради Європейського Союзу від 25 листопада 2009 року № №2009/138/ЄС «Про організацію і здійснення діяльності у сфері страхування та перестраховання»).

Між тим, питання методів та способів адаптації положень даного документа до реалій сьогодення в нашій державі вимагає звернення не лише до принципів та підходів, зафіксованих у даному документі, а й до процесу їх розробки. Директиви Solvency II є не першим подібним документом, який видавався на території сучасного Європейського союзу, вивчення міжнародного досвіду вимагає розгляд саме еволюційного аналізу.

При чому, інтерес мають фактор часу та фактор глобалізації, пов'язані з тривалим періодом розробки та вдосконалення правил та принципів діяльності страховиків, а також інтеграційні процеси, що зачепили національний страховий ринок.

Аналіз класичного та економічного підходів до оцінки платоспроможності в сукупності представляють собою еволюційний процес міжнародних стандартів, запроваджених Директивою Solvency II

Класичний підхід домінував у проміжку між Другою світовою війною та початком 1980-х. Хоча, термін «платоспроможність» з'явився ще до 40-х років XX століття, в умовах відсутності встановлених стандартів та вимог нагляду з метою забезпечення фінансової стійкості страхові компанії самостійно намагались забезпечити достатність резервів, сформованих з урахуванням прогнозів, а також до збалансування пропозицій відносно процентної ставки (особливо в довгостроковому страхуванні). Це відбувалось на фоні розвитку методів і моделей теорії ймовірності та статистики, а також моделей колективного ризику й теорії розорення, завдяки чому з'явилась можливість розглядати страхову компанію в динаміці з урахуванням особливостей поточного портфелю, частки перестраховання та інших розрахункових параметрів.

При цьому за класичним підходом застосовувались традиційні інструменти теорії розорення гравця (розрахунок збитковості, комбінованого коефіцієнта, коливання показників тощо). При цьому мова йшла не лише про стандартну формулу розрахунку, а про можливість застосування власної моделі.

Завдяки подальшого розвитку моделей вказаних теорій до кінця 80-х років минулого століття до платоспроможності сформувався вже підхід щодо необхідності врахування не лише кількісних показників, а й до якості технічних резервів й активів для їх покриття. А Перша Директива Платоспроможності стала флагманським документом ЄС, спрямована на гармонізацію та уніфікацію вимог в рамках створення загального страхового ринку.

В подальшому такий вектор розвитку вимог до платоспроможності знайшов своє відображення в Директивах (92/49/ЄС) та (92/96/ЄС), які відомі як «третє покоління директив».

У підсумку була сформована система єдиного ринку, яка проіснувала до 2016 р., на зміну якій офіційно прийшла Директива платоспроможності Solvency II, основними компонентами якої є кількісні та якісні вимоги, ринкова дисципліна.

Це й забезпечило перехід від класичного до економічного підходу в оцінці платоспроможності на основі концепції ризик орієнтованості, завдяки чому повинна вибудовуватись система взаємозв'язку кількісних і якісних компонентів в рамках законодавства й вимог регулятора.